

Załącznik
do Uchwały Nr XXV/102/2008
Rady Gminy Kramsk
z dnia 26 września 2008 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kramsk na lata 2008 – 2018

Kramsk 2008 rok

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Część I Diagnoza	7
Rozdział I Charakterystyka Gminy Kramsk	7
1. Położenie i powierzchnia.....	7
2. Struktura i procesy demograficzne.....	8
3. Struktura gruntów	13
4. Edukacja	14
5. Ochrona zdrowia	17
6. Budownictwo mieszkalne	17
7. Kultura	17
8. Organizacje pozarządowe	18
9. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów	18
10. Zaopatrzenie w wodę	19
11. Komunikacja i transport.....	19
12. Sieć energetyczna	19
13. Gospodarka	19
14. Pomoc społeczna	20
Rozdział II Problemy społeczne Gminy Kramsk	21
1. Ubóstwo	23
2. Bezrobocie	24
3. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba	27
4. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego ..	29
5. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	30
6. Alkoholizm	31
7. Narkomania	33
8. Bezdomność	33

Rozdział III Mapa problemów społecznych Gminy Kramsk	33
Rozdział IV Analiza SWOT	34
Część II Gminna Strategia Integracji i Polityki Społecznej	35
Rozdział I Zasady ogólne	35
Rozdział II Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia	37
1. Cel strategiczny	37
2. Podstawowe założenia	37
3. Kierunki działania	38
4. Podmioty realizacji strategii	39
Rozdział III Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale, ciężko chorych	39
1. Cel strategiczny	39
2. Podstawowe założenia	39
3. Kierunki działania	39
4. Podmioty realizacji strategii	40
Rozdział IV Pomoc na rzecz rodzin z dziećmi, w których występują problemy bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego	40
1. Cel strategiczny	40
2. Podstawowe założenia	40
3. Kierunki działania	41
4. Podmioty realizacji strategii	42
Rozdział V Pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemami uzależnień	42
1. Cel strategiczny	42
2. Podstawowe założenia	42
3. Kierunki działania	42
4. Podmioty realizacji strategii	43
Rozdział VI Pomoc skierowana dla bezdomnych	43
1. Cel strategiczny	43
2. Podstawowe założenia	43

3. Kierunki działania	43
4. Podmioty realizacji strategii	43
Rozdział VII Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	44
Rozdział VIII Podejmowanie innych inicjatyw i działań na rzecz środowisk, monitoring	48

Wstęp

"Każdy człowiek jest zobowiązany przyczynić się, ile w jego mocy, do dobra drugich, i zaiste nic nie jest wart ten, kto nikomu nie jest użyteczny"

Kartezjusz

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Kramsk została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku uzyskane w toku bieżącej działalności, Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie, instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem i Gminą.

Sukcesywnie następowało przeformułowanie roli i zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także sposobów realizacji świadczonej pomocy. Dokonano przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Było to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług dla różnych grup świadczeniobiorców, poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Stąd pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w ich funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się podopiecznymi pomocy społecznej. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej mają na celu nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji bytowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, ale także usuwanie przyczyn.

Ideą niniejszej strategii jest stworzenie rozwiązań umożliwiających działanie osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji tam, gdzie jest to konieczne.

Praca nad strategią jest zadaniem ciągłym, otwartym z uwagi na nieustannie zmieniającą się rzeczywistość społeczną. Wymaga też stałej ewaluacji monitoringu.

Poprzez określenie podstawowych priorytetów, celów i zadań w dziedzinie polityki społecznej, gmina zyskuje skonkretyzowaną wizję z zakresu rozwiązywania na jej terenie istniejących problemów oraz działań profilaktycznych, jakie może podjąć w celu przeciwdziałania powstawaniu nowych problemów.

Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form w pracy socjalnej, współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie i powiecie oraz instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej takimi jak sądownictwo, służba zdrowia, oświata.

Niniejsza strategia ma stworzyć podstawę do aktywnego kształtowania rzeczywistości, wyjść naprzeciw aspiracjom i dążeniom mieszkańców gminy, tworząc fundament ożywienia wszelkiej społecznej i gospodarczej aktywności.

Ponadto dzięki sprecyzowaniu w strategii najważniejszych problemów społecznych naszej gminy, wybrane cele i ich hierarchia powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Systematyzacja problemów doprowadzi do integracji społecznej i jednocześnie ukierunkuje działanie władz gminy.

Przyjęcie tego dokumentu do realizacji umożliwi nie tylko budowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej w gminie, ale również stworzy większe szanse na pozyskiwanie dodatkowych źródeł zasilania finansowego jakimi są środki z budżetu państwa i fundusze pomocowe Unii Europejskiej.

CZEŚĆ I

Diagnoza

Rozdział I

Charakterystyka Gminy Kramsk

1. Położenie geograficzne

Gmina Kramsk położona jest we wschodniej części województwa wielkopolskiego na szlaku turystycznym Kultu Maryjnego związanego z bazyliką w Licheniu, przy drodze Licheń – Ciechocinek – Inowrocław oraz Konin – Radziejów – Bydgoszcz, w odległości 17 km od Konina, 120 km od Poznania i 180 km od Warszawy – ważnych dla rozwoju regionalnego i lokalnego ośrodków miejskich.

Przez gminę przebiega ważna magistrala kolejowa relacji Śląsk – Porty ze stacją, dworcem i bocznicami w miejscowości Kramsk oraz drogą wojewódzką, która bezpośrednio łączy się z Autostradą A-2 i drogą E –30, która stanowi międzynarodowy korytarz transportowy nr II (Berlin – Poznań - Warszawa – Moskwa). Gmina Kramsk sąsiaduje z: miastem Konin, gminami miejsko – wiejskimi Ślesin oraz Sompolno, gminą wiejską Krzymów (powiat koniński), gminami wiejskimi Koło, Osiek Mały oraz Kościelec z powiatu Kolskiego.

Gmina Kramsk jest częścią warszawsko – berlińskiej pradoliny Warty o nizinnym charakterze, która od strony południowej ograniczona jest rzeką Wartą i przepływającymi przez jej teren rzeczkami Warcicą i Sakłak, a od strony wschodniej kanałami Grójeckim, Morzysławskim oraz kanałem Warta – Gopło.

Gmina Kramsk pod względem hydrograficznym ulokowana jest na obszarze dwóch dorzeczy Odry i Wisły, do których należy również dorzecze Warty, oś hydrograficzną stanowi Kanał Gopło – Świesz, odprowadzający wody ze znacznej części gminy do jeziora Gopło oraz Jeziora Głuszyńskiego.

W bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości Kramsk utworzony został rezerwat faustyczny „Strumyk”, który stanowi kompleks bagien kramskich o powierzchni 1.200 ha, w większości łąk i pastwisk o zmiennym charakterze, z dużą ilością wrzosowisk. Pomimo ciekawych atrakcji przyrodniczych, teren gminy sprawia wrażenie monotonnego, gdyż wokół widać rozległą, płaską równinę, gdzieniegdzie tylko urozmaiconą niewielkimi wyniosłościami moren czołowych lub wydm. Lasów na obszarze gminy jest niewiele, zajmują one łączną powierzchnię 1665 ha, co stanowi 12,6 % obszaru gminy. Cały teren Doliny Grójeckiej

powiązany z kanałami wyposażony jest w urządzenia hydrotechniczne do odwadniania łąk, co stwarza znakomite warunki do rozwoju hodowli roślin i rolnictwa.

Gmina Kramsk Jest jedną z 226 gmin województwa wielkopolskiego; w tym jedną z 117 gmin wiejskich; jedną z 14 gmin Powiatu Konińskiego i stanowi 8,35% powierzchni powiatu.

2. Struktura i procesy demograficzne

Uwarunkowania demograficzne w decydujący sposób determinują rozwiązania społeczne. Dzięki takim danym możemy z dość dużym prawdopodobieństwem przewidzieć jak będzie się kształtowała sytuacja społeczna. Możemy dzięki nim już teraz na etapie planowania jak i podejmowania decyzji podjąć odpowiednie kroki mogące zapobiec negatywnym zjawiskom, które mogą wystąpić. Gmina Kramsk jest jedną z większych gmin pod względem ilości mieszkańców powiatu konińskiego. Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców w poszczególnych latach.

W Gminie Kramsk zamieszkuje 10.163 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2006 r.).

Tabela nr 1. Struktura według wieku i płci

Liczba mieszkańców ogółem	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	M	K	M	K	M	K
10163	1280	1207	3330	3017	424	905

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

W skali Gminy w wieku poprodukcyjnym jest: 905 kobiet i 424 mężczyzn. Na terenie Gminy zamieszkuje 6347 osób w wieku produkcyjnym, co stanowi 62 % ogółu mieszkańców. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (2487 osób) stanowią 24 % ogółu mieszkańców.

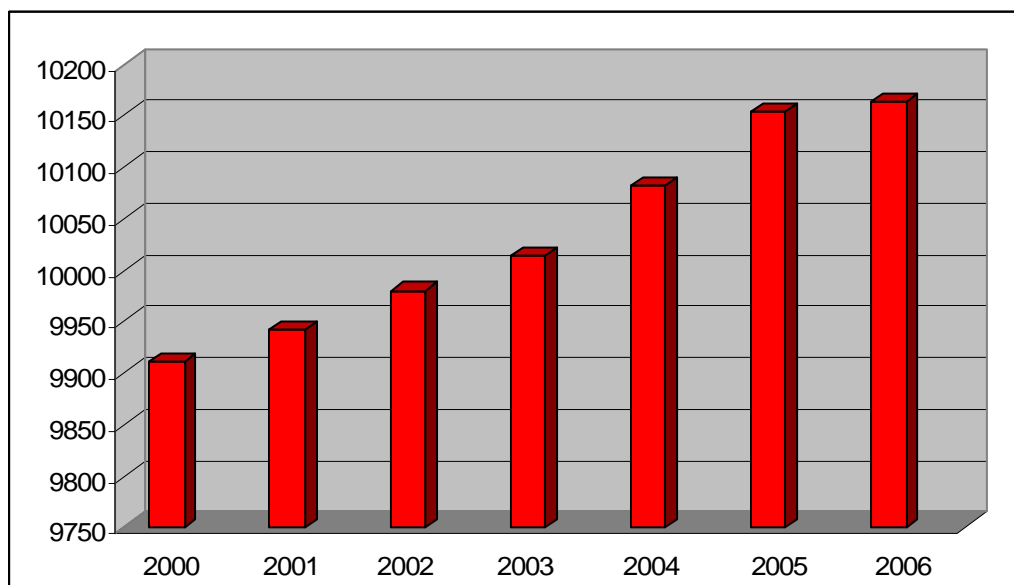

Tabela 2. Mieszkańcy Gminy Kramsk w latach 2000 – 2006

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba mieszkańców	9911	9942	9980	10014	10082	10154	10163

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Wykres 1. Liczba mieszkańców w gminie w latach 2000- 2006.

Źródło: jak wyżej

Analizując tabelę 2 i wykres nr 1 można stwierdzić, że na terenie Gminy Kramsk z roku na rok przybywa mieszkańców. Niewątpliwie wpływ na wzrost liczby mieszkańców ma położenie geograficzne, komunikacyjne, a także dostępność terenów pod zabudowę mieszkaniową i terenów aktywizacji gospodarczej.

Stan ludności zamieszkałej na terenie Gminy Kramsk według wieku i płci przedstawia poniższa tabela:

Tabela 3. Liczba mieszkańców według wieku i płci (stan na 31 grudnia 2006 r.)

Grupa wiekowa	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
0 – 2	132	176	308
3	43	60	103
4 – 5	119	116	235
6	49	72	121
7	64	69	133
8 – 12	376	394	770
13 – 15	274	230	504
16 – 17	150	163	313
18	75	86	161
19 – 65	-	3244	3244
19 – 60	2942	-	2942
Powyżej 65	-	424	424
Powyżej 60	905	-	905
Ogółem	5129	5034	10163

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Według przytoczonych powyżej danych liczba mieszkańców Gminy Kramsk w roku 2006 wynosiła 10.163 osób. Biorąc pod uwagę powyższe dane można wyodrębnić w gminie wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny, co przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Ludność Gminy Kramsk według ekonomicznych grup wieku

Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
2487	24,47	6347	62,45	1329	13,07

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Z powyższej tabeli wynika, iż najwięcej osób jest w wieku produkcyjnym. Jednak społeczeństwo naszej gminy starzeje się. Znaczną grupę stanowią osoby w wieku

poprodukcyjnym, z czego większość stanowią kobiety (68,09%). Są to zwykle osoby samotne, o niskich emeryturach lub rentach. Stosunkowo duży odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym może z kolei w niedługim czasie mocniej oddziaływać na lokalny rynek pracy. Młodzież kończąca szkołę średnią i nie podejmująca dalszej edukacji na poziomie studiów wyższych będzie w większym stopniu niż w innych częściach regionu obciążać rynek pracy.

Tabela 5. Urodzenia z terenu Gminy Kramsk w latach 2000 – 2006

Lata	Liczba urodzeń
2000	127
2001	143
2002	96
2003	102
2004	98
2005	94
2006	111

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Analizując dane dotyczące urodzeń na terenie gminy w latach 2000 – 2006 zauważa się corocznie podobną ilość urodzeń. Jedynie w roku 2001 zanotowano największą liczbę urodzeń.

Tabela 6. Zgony i przyrost naturalny na terenie Gminy Kramsk w latach 2000 – 2006

Lata	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
2000	82	45
2001	89	54
2002	86	10
2003	82	20
2004	81	17
2005	84	10
2006	100	11

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Średnia zgonów dla czterech pierwszych lat (2000 – 2003) wyniosła 84,75. Średnia zgonów dla trzech ostatnich lat (2004 – 2006) wzrosła do wielkości 88,33. Ogólnokrajowe tendencje do wydłużania się średniej długości trwania życia znajdują odzwierciedlenia wśród mieszkańców Gminy Kramsk. Przyczyną takich procesów zachodzących w gminie jest bez wątpienia duży napływ ludności. Na uwagę zasługuje fakt, iż w żadnym roku poddanym analizie nie odnotowano ujemnego przyrostu naturalnego.

Tabela 7. Liczba nowo zawieranych małżeństw na terenie Gminy Kramsk w latach 2000 – 2006.

Lata	Liczba małżeństw
2000	94
2001	85
2002	84
2003	93
2004	58
2005	113
2006	120

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Średnia dla całego analizowanego okresu wynosi 92,42 nowych małżeństw rocznie.

Tabela 8. Saldo migracyjne ludności na terenie Gminy Kramsk

Lata	Odpływ ludności	Napływ ludności	Saldo migracji
2000	87	132	+45
2001	125	99	-26
2002	86	115	+29
2003	86	93	+7
2004	101	152	+51
2005	71	131	+60
2006	110	159	+49

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Na terenie Gminy Kramsk obserwowalne jest występowanie dodatniego salda migracji. Wpływ na taki stan rzeczy ma przede wszystkim zwiększająca się liczba ludności napływającej do gminy. Odpływ ludności z gminy w latach 2000 – 2006 można stwierdzić, iż utrzymuje się na podobnym poziomie. Według rozeznania pracowników socjalnych migrują przede wszystkim osoby młode, wykształcone kontynuujące dalszą edukację oraz osoby poszukujące pracy.

Tabela 9. Tendencje demograficzne na terenie Gminy Kramsk w latach 2000 – 2006

Lata	Stan ludności	Urodzenia	Przyrost naturalny	Saldo migracji
2000	9911	127	45	+45
2001	9942	143	54	-26
2002	9980	96	10	+29
2003	10014	102	20	+7
2004	10082	98	17	+51
2005	10154	94	10	+60
2006	10163	111	11	+49

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

3. Struktura gruntów

W Gminie Kramsk prowadzona jest wielokierunkowa produkcja rolna. Brak przemysłu i struktura użytkowania gruntów kwalifikuje Gminę do typowo rolniczych.

Tabela nr 10. Użytkowanie gruntów rolnych w Gminie Kramsk

Powierzchnia ogółem	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod stawami	Grunty pod rowami	Lasy	Nieuzytki	Tereny różne
13204 ha	4944 ha	26 ha	3889 ha	1005 ha	169 ha	3 ha	137 ha	1665 ha	814 ha	552 ha

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy Kramsk

Rolnictwo w gminie Kramsk jest rozdrobnione. Gospodarstwa na obszarze Gminy mają charakter rodzinny, co oznacza, że w zbiorowości indywidualnych gospodarstw i działek rolnych produkcja opiera się głównie na pracy własnej użytkownika gospodarstwa rolnego oraz członków jego gospodarstwa domowego. Rodzinny charakter gospodarstw rolnych powoduje, że ich sytuacja ekonomiczna i możliwości rozwojowe są ściśle powiązane z cechami demograficznymi i społeczno - zawodowymi użytkowników i ich rodzin.

4. Edukacja

W związku z wprowadzoną reformą systemu oświaty na mocy Ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty dostosowano istniejącą w gminie sieć szkół oraz ich struktury organizacyjne do zmienionych warunków prawnych.

W Gminie Kramsk funkcjonuje osiem szkół podstawowych, dwa gimnazja, Zespół Szkół Licealnych oraz Szkoła Twórczej Integracji w Milinie.

Do szkół podstawowych należą:

- Szkoła Podstawowa w Kramsku,
- Szkoła Podstawowa w Wysokiem,
- Szkoła Podstawowa w Helenowie Drugim,
- Szkoła Podstawowa w Patrzykowie,
- Szkoła Podstawowa w Woli Podłężnej,
- Szkoła Podstawowa w Bilczewie,
- Szkoła Podstawowa w Święćcu,
- Szkoła Podstawowa w Anielewie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Kramsk w latach 2004/2005 - 2006/2007.

Tabela 11. Liczba dzieci w latach 2004/2005 - 2006/2007 w Gminie Kramsk z podziałem na szkoły

Nazwa szkoły	Rodzaj	Rok szkolny 2004/2005	Rok szkolny 2005/2006	Rok szkolny 2006/2007
Szkoła Podstawowa w Kramsku	Oddział przedszkolny	43	38	39
	Szkoła podstawowa	243	239	234
Szkoła Podstawowa w Wysokiem	Oddział przedszkolny	25	30	32
	Szkoła podstawowa	173	176	177
Szkoła	Oddział przedszkolny	9	13	8

Podstawowa w Helenowie	Szkoła podstawowa	63	57	51
Szkoła Podstawowa w Patrykowie	Oddział przedszkolny	6	12	12
	Szkoła podstawowa	73	66	60
Szkoła Podstawowa w Woli Podłężnej	Oddział przedszkolny	9	15	12
	Szkoła podstawowa	88	83	76
Szkoła Podstawowa w Bilczewie	Oddział przedszkolny	16	13	17
	Szkoła podstawowa	79	83	81
Szkoła Podstawowa w Święccu	Oddział przedszkolny	8	11	8
	Szkoła podstawowa	40	40	40
Szkoła Podstawowa w Anielewie	Oddział przedszkolny	21	21	18
	Szkoła podstawowa	71	82	92
Gimnazjum w Kramsku		324	343	514
Gimnazjum w Wysokiem		136	122	129
Razem	Oddział przedszkolny	137	153	146
	Szkoła podstawowa	830	826	811
	Gimnazjum	460	465	470

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

W gminie Kramsk od 2001 roku działa Stowarzyszenie Szkoły Twórczej Integracji w Milinie, które prowadzi Szkołę Podstawową i Gimnazjum. Szkoła kształci dzieci nie tylko z gminy Kramsk, ale również z całego powiatu konińskiego.

Tabela 12. Liczba uczniów w Szkole Twórczej Integracji w Milinie w latach 2004/2005 - 2006/2007

		2004/2005	2005/2006	2006/2007
Oddział Przedszkolny	Razem	19	8	9
	- w tym niepełnosprawni	4	2	4
Szkoła Podstawowa	Razem	71	79	69
	- w tym niepełnosprawni	40	41	38
Gimnazjum	Razem	33	37	34
	- w tym niepełnosprawni	14	17	16
Razem		123	124	112

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Młodzież kończąca naukę w gimnazjum może podjąć naukę w funkcjonującym od 01.09.2002r. na terenie gminy Zespole Szkół Licealnych w Kramsku, na który składa się Liceum Profilowane o kierunkach administracyjno-biurowym, ogólnokształcącym i zarządzanie informacją, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych oraz Studium Policealne o kierunkach technik informatyk oraz istniejące od roku 2005 technik ekonomista.

Tabela 13. Liczba uczniów w Zespole Szkół Licealnych w Kramsku w latach 2004/2005 – 2006/2007

	2004/2005	2005/2006	2006/2007
Liceum Profilowane	53	72	67
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	85	49	8
Studium Policealne:			
- technik informatyk	-	39	61
- technik ekonomista	-	-	36
Razem	138	160	172

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli można stwierdzić, że średnia liczba uczniów w Liceum Profilowanym wynosi 64, zaś w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych – 47 i w Studium Policealnym - 97

W oparciu o dane dotyczące migracji ludności do Gminy Kramsk można domniemywać, iż stan ten będzie się utrzymywać jeszcze przez kilka następnych lat. Potwierdzać ten fakt może także wzrastająca od kilku lat liczba nowych urodzeń z terenu gminy.

Władze samorządowe Gminy Kramsk kładą duży nacisk na prawidłowe funkcjonowanie szkolnictwa w gminie. Udział środków finansowych na oświatę w ogólnych wydatkach gminy przedstawia poniższa tabela.

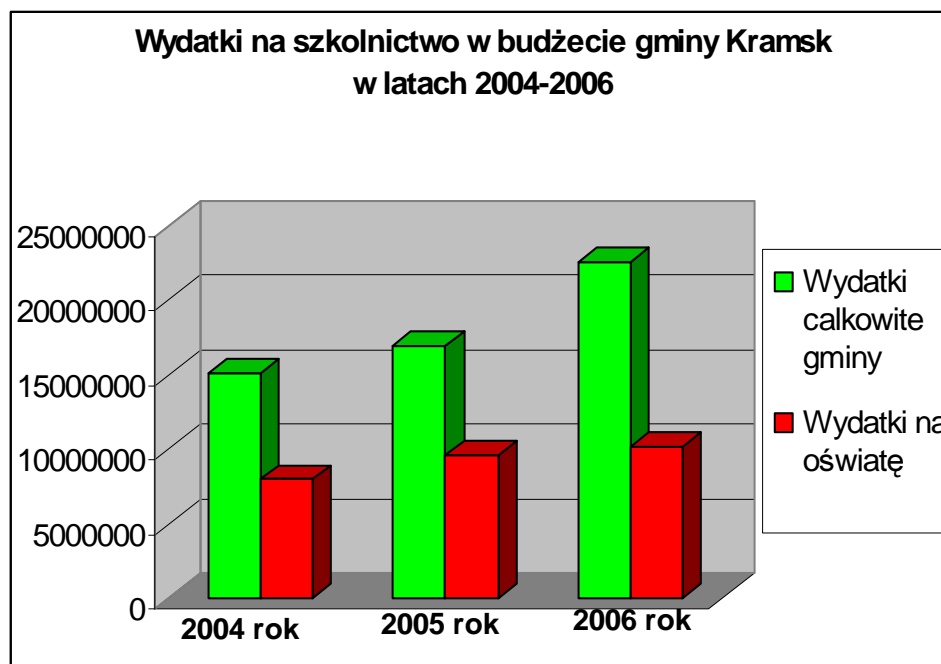
Tabela 14. Wydatki na szkolnictwo w budżecie Gminy Kramsk w latach 2004 – 2006

Rok	Wydatki całkowite gminy (w zł)	Wydatki na oświatę	
		Kwota (w zł)	Udział % w budżecie
2004	15.054.381,00	7.991.378,36	53,08
2005	16.928.498,00	9.557.527,85	56,45
2006	22.626.960,51	10.141.187,55	44,81

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Jak wynika z powyższej tabeli wydatki na oświatę w gminie Kramsk w latach 2004-2006 stale rosną i stanowią determinujący udział środków finansowych w budżecie gminy.

Wykres 2. Wydatki na szkolnictwo w budżecie gminy Kramsk w latach 2004-2006

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

5. Ochrona zdrowia

W ramach opieki ambulatoryjnej działa na terenie Gminy Kramsk Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z poradniami: Poradnia lekarza rodzinnego, pediatryczna, ginekologiczno - położnicza, stomatologiczna oraz gabinet z zabiegami fizjoterapeutycznymi.

6. Budownictwo mieszkaniowe

Podstawową formą własności w budownictwie mieszkaniowym jest własność indywidualna. Na terenie Gminy Kramsk przeważają prywatne budynki jednorodzinne. Gmina dysponuje 5 budynkami socjalnymi, w których znajduje się 12 mieszkań o łącznej powierzchni 474,97 m².

7. Kultura

Działalność kulturalna prowadzona jest w Gminnym Ośrodku Kultury (GOK) w Kramsku. GOK prowadzi szeroką działalność kulturalną, jest centrum kulturalno - społecznym gminy z Biblioteką Publiczną w Kramsku oraz filiami w miejscowościach: Wysokiem i Grąblinie.

Przy GOK w Kramsku działają zespoły ludowe i śpiewacze, które skupiają w swoich szeregach osoby w podeszłym wieku. Zespoły posiadają pokaźny dorobek artystyczny w amatorskim ruchu ludowym. Gminny Ośrodek Kultury w Kramsku aktywnie współpracuje ze wszystkimi organizacjami społecznymi, placówkami oświatowymi, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Kramsku, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kramsku i mieszkańcami gminy. Utrzymuje kontakty z innymi ośrodkami kultury z terenu województwa, których efektem jest wspólne organizowanie imprez, odczytów, przeglądów wystaw, konkursów oraz podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi kultury i promowaniu twórczości artystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem problemów społecznych Gminy.

8. Organizacje pozarządowe

Działalność społeczna prowadzona jest na terenie gminy przez następujące organizacje:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kramsku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wysokiem,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Milinie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grąblinie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Patrzykowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Podłęźnej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Helenowie Drugim,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Świąćcu,
- Stowarzyszenie Sportu i Rekreacji w Kramsku,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Kramsku,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wola Podłęźna,

Koło Charytatywne przy Parafii Rzymsko – Katolickiej w Kramsku.
Ośrodek Pomocy w rozwiązywaniu problemów podopiecznych współpracuje również z organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu: Polski Czerwony Krzyż, Caritas, Koniński Bank Żywności w Koninie i innymi.

9. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów

a) problem gospodarki ściekowej na terenie gminy Kramsk rozwiązany jest poprzez wybudowanie gminnej oczyszczalni ścieków komunalnych w Dębiczcu. Obecnie trwa rozbudowa kanalizacji ściekowej w Kramsku oraz planowane jest wykonanie całej sieci kanalizacyjnej dla aglomeracji Kramsk. Do 2013 roku planowana jest budowa kanalizacji ściekowej dla całej aglomeracji Wola Podłęzna.

b) w zakresie usuwania stałych odpadów komunalnych gmina wdraża program segregowania odpadów. Planowana jest rekultywacja Gminnego Składowiska Odpadów Komunalnych w Podgorze oraz utworzenie dwóch punktów zbiórki odpadów segregowanych w Woli Podłęznej i Podgorze.

10. Zaopatrzenie w wodę

Prawie wszystkie gospodarstwa gminy Kramsk zaopatrywane są w wodę z Sieci Wodociągowej. Braki występują jedynie w miejscowości Lutnie, co spowodowane jest umiejscowieniem tej miejscowości w Dolinie Grójeckiej oraz w nowoprzyłączonej wsi Tury. W planach jest rozbudowa hydroforni w Kramsku, zaopatrzenie w wodę miejscowości Tury poprzez sieć wodociągową oraz modernizacja sieci wodociągowej w Kramsku i Woli Podłęznej.

11. Komunikacja i transport

Na terenie gminy Kramsk położona jest droga wojewódzka nr 266 o długości 18,157 km zarządzana przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, 6 dróg powiatowych o łącznej długości 54,144 km zarządzane przez Zarząd Dróg Powiatowych w Koninie oraz 32 drogi gminne o łącznej długości 114,682 km zarządzane przez Gminę.

Stan nawierzchni jest dobry, w gminie sukcesywnie (w miarę możliwości budżetowych) trwa modernizacja dróg.

Komunikacja publiczna obsługiwana jest przez Państwowe Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Koninie oraz dwie prywatne firmy. W gminie Kramsk istnieje również zmodernizowana stacja PKP Kramsk w Wysokiem z bocznicą kolejową.

12. Sieć energetyczna

Na terenie gminy Kramsk występuje sieć linii energetycznych – 220 kV, 110 kV, 15 kV oraz 04 kV. Na terenie gminy nie ma sieci gazowej dystrybucyjnej, jest tylko sieć przesyłowa.

Istniejące potrzeby w rozbudowie infrastruktury technicznej są w miarę możliwości rozpatrywane i realizowane.

13. Gospodarka

W Urzędzie Gminy w Kramsku, w ewidencji działalności gospodarczej według stanu na dzień 31 grudnia 2006r. zarejestrowanych było 420 podmiotów, w tym:

Tabela 15. Podmioty gospodarcze Gminy Kramsk

Lp.	Wyszczególnianie	Ilość
1.	Rolnictwo, Łowiectwo i Leśnictwo	12
2.	Produkcja	11
3.	Budownictwo	122
4.	Transport	27
5.	Mechanika pojazdowa	19
6.	Handel	179
7.	Gastronomia	5
8.	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	6
9.	Naprawa agd	4
10.	Krawiectwo	2
11.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	10
12.	Usługi komunalne	8
13.	Edukacja	7
14.	Działalność usługowa pozostała	8
Ogółem		420

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku

Ważniejsze podmioty gospodarcze na terenie Gminy to:

1. „Beerkens – Konstrukcje” Sp. z. o. o w Kramsku.
2. „Emko” Sp. z. o. o. Piekarnia w Kramsku.
3. „Konimpex” PPH Sp. z. o. o. Zakład Pracy Chronionej w Koninie o/ Kramsk.
4. Lecznica dla Zwierząt w Kramsku

5. „Malina” Zakład Usług Budowlanych w Helenowie Drugim.
6. Poznańskie Zakłady Zielarskie „Herbapol” S.A. Oddział w Chmielniku.
7. Bank Spółdzielczy w Koninie o/ Kramsk.
8. NZOZ „Zespół lekarzy rodzinnych” SC Przychodnia w Kramsku.
9. Handel i Usługi Budowlane - Krzysztof Wróbel w Kramsk Łęgach

14. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku jest jednostką organizacyjną Gminy Kramsk, której terenem działania jest obszar gminy Kramsk. Kadre Ośrodka stanowią: kierownik, 4 starszych pracowników socjalnych, opiekunka ds. usług specjalistycznych, pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze, oraz księgowy.

Gmina Kramsk została podzielona na 3 rejony pracy socjalnej.

Tabela 16. Rejony Pracy Socjalnej GOPS w Kramsku

I Rejon Pracy Socjalnej	II Rejon Pracy Socjalnej	III Rejon Pracy Socjalnej
Bilczew	Debicz	Anielew
Jabłków	Helenów Pierwszy	Barce
Kramsk	Helenów Drugi	Borki
Kramsk Łazy	Izabelin	Brzózki
Kramsk Łęgi	Patrzyków	Drażek
Kramsk Pole	Świete	Grąblin
Lichnowo	Wola Podłęzna	Konstantynów
Milin		Ksawerów
Pąchów		Podgór
Rysiny		Rudzica
Święcie		Wielany
		Wysokie

Podział na Rejony Pracy Socjalnej ułatwia organizację pracy i daje pozytywne efekty. Pracownicy mają stały kontakt ze środowiskiem. Służy to właściwej diagnozie i ułatwia skuteczne rozwiązywanie istniejących trudności i problemów w danym środowisku.

W ostatnich latach zauważa się, że szeroko rozumiana praca socjalna, zepchnięta została na margines działalności ośrodków pomocy i jej formuła od lat nie jest rozwijana, co wynika głównie z przesuwania do pomocy społecznej coraz to nowych zadań i dodatkowe obciążanie pracowników bez zwiększenia ich ilości. Pracownik socjalny staje się w coraz większym stopniu urzędnikiem, przyjmującym wnioski i inne dokumenty od ubiegających się o świadczenia i wypełniającym coraz bardziej rozbudowane formularze wywiadów, protokołów i oświadczeń.

Mając świadomość powyższych uwarunkowań, można podjąć próbę określenia, co jest najbardziej niezbędne i celowe do tego, aby jak najlepiej przygotować się do czekających zadań, mieć odpowiednie warunki i możliwości do ich realizacji.

Rozdział II

Problemy społeczne Gminy Kramsk

Codziennemu życiu towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenie. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, w tym korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2004 - 2006 kształtowała się następująco:

Tabela 17. Rodziny objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku

Rok	2004	2005	2006
Liczba rodzin	795	748	983
Liczba osób w rodzinie	2415	2185	3812

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Przyczynami kwalifikującymi do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku są:

- 1) ubóstwo,
- 2) sieroctwo,
- 3) bezdomność,
- 4) bezrobocie,
- 5) niepełnosprawność,
- 6) długotrwała lub ciężka choroba,
- 7) przemoc w rodzinie,
- 8) wielodzietność,
- 9) bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

- 10) brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 12) alkoholizm lub narkomania,
- 13) zdarzenia losowe lub sytuacja kryzysowa,
- 14) klęska żywiołowa i ekologiczna.

Najczęściej problemy te są ze sobą sprzężone. Przy udzielaniu pomocy niezbędnym jest współdziałanie klienta w rozwiązywaniu jego trudnej sytuacji. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy z biernej i roszczeniowej na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów, z którymi nie potrafili sobie poradzić.

Tabela18. Powody udzielania pomocy przez GOPS w Kramsku w latach 2004-2006

Powody trudnej sytuacji życiowej	Lata (liczba rodzin)		
	2004	2005	2006
Ubóstwo	495	438	350
Bezdomność	1	2	0
Bezrobocie	360	345	248
Niepełnosprawność	84	66	55
Długotrwała choroba	73	68	45
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	125	122	189
w tym:			
- rodziny niepełne	25	21	27
- rodziny wielodzietne	100	101	145
Alkoholizm	49	49	40
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	2

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

1. Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem "podstawowe potrzeby" kryją się poza wyżywieniem takie potrzeby jak: ubranie, opłaty mieszkaniowe, leczenie, uzyskanie wykształcenia.

Pierwszą przesłanką, która uprawnia do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej jest ubóstwo. Zjawisko to ma wiele przyczyn, które nie zawsze da się jasno wyodrębnić. Może ono być wywołane bezrobociem czy niepełnosprawnością, ale także biernością życiową i brakiem odpowiedzialności za siebie i własną rodzinę. Wczesna detekcja tzw. szybkie wykrywanie i docieranie do rodziny czy osób znajdujących się na skraju ubóstwa, a później intensywna praca socjalna przyczynia się do zapobiegania utrwalaniu się postaw bierności bądź roszczeniowości.

Tabela 19. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku osobom dotkniętym ubóstwem w latach 2004 – 2006

Rok	2004	2005	2006
Liczba rodzin	495	438	350
Liczba osób w rodzinie	2064	1821	1432

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Ubóstwo rodzin dotyka najbardziej dzieci. Przejawem tego jest niedożywienie dzieci i młodzieży. Dlatego też GOPS koordynuje dożywianie na terenie gminy realizowane przez szkoły: Szkołę Podstawową i Gimnazjum w Kramsku, Szkołę Podstawową i Gimnazjum w Wysokiem, Szkołę Podstawową w Bilczewie oraz przez Świetlicę Środowiskową w Kramsku.

Tabela 20. Pomoc w formie dożywiania dzieci w latach 2004-2006

Rok	2004	2005	2006
Liczba dzieci	335	338	364

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

2. Bezrobocie

Bezrobocie w gminie Kramsk jest zjawiskiem, które dotyka szerokiej grupy społecznej. Straty i skutki społeczne, które powoduje są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Strata pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Tabela 21. Liczba bezrobotnych w Gminie Kramsk (stan na 31.12.2006r.)

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		
	Ogółem		w tym kobiet
	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych
Bezrobocie na terenie Gminy Kramsk	807	-	445
Bezrobocie na terenie powiatu konińskiego (ziemski)	10 289	22,7	6 039
Bezrobocie na terenie województwa wielkopolskiego	169 089	11,8	105 818
Bezrobocie w Polsce	2 309 410	14,9	1 305 704

Źródło: dane statystyczna Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie

Z terenu gminy Kramsk na dzień 31 grudnia 2006r. osoby bezrobotne wg wykształcenia przedstawiają się następująco:

Tabela 22. Struktura wykształcenia bezrobotnych w Gminie Kramsk (stan od 01.01.2006 r. do 31 grudnia 2006r.).

Liczba bezrobotnych	Wykształcenie				
	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i niższe
2004	19	218	31	442	319
2005	34	221	33	375	285
2006	26	176	47	279	279

Źródło: dane statystyczna PUP w Koninie

Tabela 23. Bezrobotni w Gminie Kramsk według wieku

Grupa wiekowa	Liczba bezrobotnych		
	2004	2005	2006
18 – 24	297	263	207
24 – 34	361	340	283
35 – 44	207	185	168
45 – 54	146	141	123
55 – 59	18	19	22
60 – 64	0	0	4
Razem	1029	948	807

Źródło: dane statystyczna PUP w Koninie

Tabela 24. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach

Czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych		
	2004	2005	2006
Do 1 miesiąca	61	78	79
Od 1 do 3 miesięcy	143	149	144
Od 3 do 6 miesięcy	137	160	117
Od 6 do 12 miesięcy	177	101	120
Od 12 do 24 miesięcy	170	139	103
Powyżej 24 miesięcy	341	321	244

Źródło: dane statystyczne PUP w Koninie

Bezrobocie burzy klimat życia rodzinnego. Wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji, na realizację określonych zamierzeń, zadań i planów życiowych. Najbardziej bolesnym aspektem bezrobocia jest zagrożenie bezpiecznej egzystencji własnej rodziny. Brak pracy ma nie tylko negatywny wpływ na ekonomiczną funkcję rodziny, ale też na sferę psychiki. Powoduje jej szybką degradację, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa. Dla podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku dotkniętych bezrobociem dużym problemem jest regulowanie należności za opłaty mieszkaniowe (głównie opłata za energię elektryczną, opał). Obserwując zachowania bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS zauważa się, że stosują oni ostrzejszy rygor oszczędnościowy mniej wydając

na żywność, odzież, przejazdy, płatne usługi. Trudna sytuacja finansowa gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem wymusza także ograniczanie wydatków związanych z kształceniem dzieci.

Bezrobocie naraża rodzinę na szereg niedogodności, sublimację wielu ważnych potrzeb, niewłaściwe kształtowanie osobowości jej członków. Praca zawodowa wyznacza bowiem postawy i zachowania dzieci, system stosowanych przez nie ocen, kontakty ze środowiskiem rówieśniczym, uznawane przez nie wartości czy preferowane cele. Dążenie dzieci i młodzieży są silnie związane z pozycją zawodową rodziców, a otaczająca rzeczywistość postrzegana jest przez pryzmat ich pracy zawodowej. Zmiany w statusie zawodowym choćby jednego z rodziców nie pozostają więc bez wpływu na dokonywaną przez młodych ludzi ocenę rzeczywistości oraz ich własnej pozycji.

Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne takie jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków pieniężnych nielegalnymi sposobami, przemoc w rodzinie.

Głębokość zmian w rodzinie spowodowanych bezrobociem zależy w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy rozwoju, statusu społecznego, stanu zagospodarowania materialnego, kondycji zdrowotnej członków rodziny oraz środowiska lokalnego. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży kończącej pewien etap edukacji niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwijania ich uzdolnień w drodze dalszej nauki czy zajęć dodatkowych. Z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób.

Analizując powyższe tabele mimo, iż bezrobocie na terenie gminy Kramsk w ostatnich latach wykazuje tendencję malejącą, to jest to nadal duży problem społeczny.

Tabela 23. Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku z powodu bezrobocia

Rok	2004	2005	2006
Liczba rodzin	360	345	248
Liczba osób w rodzinie	1529	1457	1116

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

3. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

We współczesnym świecie niepełnosprawność człowieka uważana jest za szczególnie istotny problem społeczny. Znaczenie tego problemu wynika z rozmiarów i powszechności występowania niepełnosprawności w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

To, co odróżnia osoby niepełnosprawne od innych, to tylko i wyłącznie ich ułomność. Osoby te spotyka się codziennie, w każdym środowisku społecznym. U części z nich niepełnosprawność jest uzewnętrzniona do tego stopnia, że nie sposób nie dostrzec jej obecności.

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komisję przy Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Tabela 24. Pomoc udzielona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku z uwagi na niepełnosprawność

Rok	2004	2005	2006
Ilość rodzin	84	66	55
Ilość osób w rodzinie	321	253	199

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Tabela 25. Pomoc udzielona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku dla rodzin dotkniętych długotrwałą chorobą

Rok	2004	2005	2006
Ilość rodzin	73	68	45
Ilość osób w rodzinie	239	244	138

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Tabela 26. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku w formie usług opiekuńczych.

Rok	2004	2005	2006
Ilość osób korzystających z usług opiekuńczych	44	50	38

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Tabela 26. Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku w formie opłaty za pobyt mieszkańca gminy w Domu Pomocy Społecznej

Rok	2004	2005	2006
Ilość osób umieszczonych w DPS	0	1	3

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga zwłaszcza nieinstytucjonalnych form pomocy, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb. Wzmocnienia wymaga sama rodzina, bo ona zapewnia najwszechstronniej i w sposób ciągły możliwości poznawania uczucia miłości, potrzeb wolności, religijności. To rodzina, niezależnie od charakteru dokonujących się zmian w życiu społecznym, z natury broni godności oraz podmiotowości prawnej swych członków.

Obserwacje pracowników Ośrodka pozwalają stwierdzić, że sytuacja tej grupy osób jest bardzo trudna. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami oprotezowania i zakupu sprzętu umożliwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację. Dużym problemem są także problemy architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu.

Nie bez znaczenia jest również problematyka edukacji osób niepełnosprawnych od chwili urodzenia do ukończenia nauki w ramach posiadanych predyspozycji i możliwości.

Na terenie Gminy Kramsk znajduje się Szkoła Twórczej Integracji w Milinie, do której w roku szkolnym 2006-2007 uczęszczało:

- Szkoła Podstawowa - 69 uczniów w tym 10 z wydłużonym okresem nauczania i 38 niepełnosprawnych,
- Gimnazjum – 34 uczniów w tym 2 z wydłużonym okresem nauczania i 16 niepełnosprawnych.

4. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Grupę klientów pomocy społecznej stanowią też osoby zwolnione z zakładów karnych. Pomoc przyznana tym osobom kształtowała się następująco:

Tabela 26. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Rok	2004	2005	2006
Ilość rodzin	2	1	2
Ilość osób w rodzinie	7	4	4

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Łamanie norm prawnych pociąga za sobą sankcję karną. W celu przeciwdziałania pogłębianiu się zjawiska izolacji osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze w roku 2000 zostało zawarte Porozumienie pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności. Podstawowym elementem współpracy jest przesyłanie przez administrację zakładu karnego właściwemu ośrodkowi pomocy społecznej informacji o potrzebie udzielenia pomocy po zwolnieniu z zakładu karnego.

Społeczeństwo jest wysoce zaniepokojone falą wzrastającej przestępczości. Mając na celu pomoc tej grupie klientów podejmujemy skoordynowane działania z wieloma instytucjami.

5. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Kolejną przesłanką, która dominuje wśród problemów pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Znaczna część osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku to osoby, które cechuje niezaradność w opiece i wychowaniu dzieci oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym nieracjonalne dysponowanie budżetem domowym.

Dysfunkcjami współistniejącymi w bezradności są: problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, niedojrzałość emocjonalna rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym ujawniające się w postaci zachowań agresywnych, buntowniczych przejawiająca się łamaniem przez dzieci i młodzież panujących obyczajów i norm.

Tabela 27. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku, u których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rok	2004	2005	2006
Ilość rodzin	125	122	189
Ilość osób w rodzinie	609	565	989

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Tabela 28. Pomoc udzielona w formie poradnictwa specjalistycznego i pracy socjalnej

Rok	2004	2005	2006
Ilość rodzin	711	136	560
Ilość osób w rodzinie	3020	612	2520

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny klientów ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są "same sobie", większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy szkolne. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród

rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych. Na terenie powiatu konińskiego znajdują się 92 rodziny zastępcze, w tym spokrewnione – 74, nie spokrewnione – 14, zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego – 4. (Źródło: dane statystyczne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie na dzień 31.12.2006 r.)

6. Alkoholizm

Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie alkoholu stanowi dziś jeden z najpoważniejszych problemów jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród podopiecznych pomocy społecznej.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i stałego obniżania wieku, w którym następuje pierwszy kontakt z alkoholem. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, bezrobocie, problemy wychowawcze i zdrowotne, inne uzależnienia, wchodzenie w konflikt z prawem. Zjawisku nadużywania alkoholu często towarzyszy zjawisko przemocy fizycznej i psychicznej stosowanej zarówno wobec dorosłych jak i dzieci. Praca z zaburzonymi klientami GOPS jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z pomocą w pracy z alkoholikami przychodzi punkt konsultacyjny „Pomocna dłoń” działający przy Urzędzie Gminy w Kramsku oraz specjalista psychoterapii uzależnień, kuratorzy sądowi, służba zdrowia i policja. W celu usprawnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc pracownicy socjalni, policja i Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii stosują procedurę niebieskich kart.

Tabela 29. Osoby uzależnione od alkoholu objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku

Rok	2004	2005	2006
Ilość rodzin	49	49	40
Ilość osób w rodzinie	181	173	180

Źródło: Sprawozdania GOPS w Kramsku

Najważniejsze problemy występujące w Gminie Kramsk wynikające ze spożywania i nadużywania alkoholu:

1. Degradacja osób i rodzin uzależnionych od alkoholu.
2. Uzależnienia jako zależność przyczynowo-skutkowa między bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniem.
3. Obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej.
4. Zwiększenie częstotliwości sięgania po alkohol przez dzieci i młodzież szkolną.
5. Niewystarczająca wiedza dorosłych dotycząca problemów uzależnień, miejsc i sposobów szukania pomocy.
6. Występowanie przemocy domowej i innych dysfunkcji w rodzinie z problemem alkoholowym.
7. Brak wystarczającej liczby specjalistów do pracy w zakresie problemów alkoholowych.
8. Przystępstwa i wykroczenia popełnione przez osoby nietrzeźwe.
9. Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.

Tabela 30. Stan problemów alkoholowych na terenie Gminy Kramsk w latach 2004 -2006

	2004 rok	2005 rok	2006 rok
Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	78	76	77
Ilość wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	-	2	4
Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	38	54	58

Źródło: Dane Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

7. Narkomania

Termin narkomania określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się substancjami psychoaktywnymi. Problem ten na terenie gminy w ostatnich latach wzrasta. W bieżącym roku opracowany został „Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” oraz „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2008-2010”. Z badań, jakie zostały przeprowadzone w 2006 roku do opracowania „Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2008-2010” wynika, że 75% badanych uczniów wykazuje chęć spróbowania środka psychoaktywnego, 42% badanej młodzieży szkolnej zażyło extasy, 31% - marihuany, a 28% LSD. Badania dowiodły, iż największą skalę problemów

społecznych na terenie gminy jest w 69% alkoholizm, 52% - przemoc i agresja na ulicach i w 49% narkomania.

8. Bezdomność

Bezdomność to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej stanowiące zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju. Na terenie gminy występują sporadycznie przypadki bezdomności. W tym zakresie ośrodek współpracuje z Noclegownią dla Bezdomnych w Koninie, gdzie udzielana jest praktyczna pomoc bezdomnym.

Rozdział III

Mapa problemów społecznych Gminy Kramsk

W trakcie zbierania danych do opracowania diagnozy problemów społecznych gminy GOPS wystąpił do poszczególnych referentów i samodzielnych stanowisk Urzędu Gminy w Kramsku, PUP w Koninie, PCPR w Koninie, Policji, Gminnego Centrum Informacji Europejskiej, Ośrodka Upowszechniania Kultury, Starostwa Powiatowego o informacje dotyczące najczęstszych problemów społecznych z jakimi stykają się w/w instytucje i organizacje.

Na podstawie zebranych informacji opracowana została mapa problemów społecznych.

Do najczęściej wymienianych problemów należą:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- alkoholizm,
- chuligaństwo,
- kradzieże nieletnich.

Jak wynika z uzyskanych informacji w/w instytucje podejmują liczne próby przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom społecznym.

Rozwiązanie istniejących problemów widzą poprzez:

- zintegrowane działanie na rzecz rozwiązywania problemów instytucji i organizacji działających na terenie gminy,
- organizowanie różnych form pracy poprzez: roboty publiczne, interwencyjne, staże, prace społecznie-użyteczne i tworzenie nowych miejsc pracy,
- organizowanie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- stworzenie warunków kształcenia większej liczbie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich,
- wdrażanie nowych programów profilaktyki uzależnień (alkoholizm, narkomania),
- zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie,
- zwiększenie profilaktyki chorób cywilizacyjnych,

- zwiększenie nakładów finansowych na oświatę, zdrowie i pomoc społeczną.

Rozdział IV

Analiza SWOT

Podstawą do określenia celów strategicznych była analiza SWOT pozwalająca określić słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia w uwarunkowaniach ekonomicznych, społecznych i politycznych.

1. Analiza SWOT - pomoc społeczna

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobre przygotowanie oraz doświadczenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, - współpraca pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, - współpraca z pracodawcami, - umiejętne dysponowanie posiadanymi środkami, - kontakt z rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, - współpraca z władzami i instytucjami lokalnymi oraz osobami prawnymi (sołtysi, radni), - znajomość lokalnego środowiska i jego potrzeb, - otwarcie na zmiany, - współpraca z organizacjami rządowymi i pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka, rodziny, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie, - umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych, - rozeznanie środowiska, - kawiarenka internetowa, - świetlice środowiskowe dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi - stowarzyszenia działające na rzecz młodzieży, i rodzin z dziećmi, - klub seniora - poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne i terapeutyczne, - świetlice integracji społecznej i zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - sztywny podział środków na określone zadania, - zbyt mało kadry pracowniczej, - brak środków finansowych na specjalistyczne szkolenia z zakresu pisania projektów i pozyskiwania środków finansowych, szkoleń z tematyki pomocy społecznej, - powiększenie siedziby ops o zaplecze do realizacji zadań pomocy społecznej, - stereotypy, - mała liczba mieszkań socjalnych, - brak jadłodajni, - brak środowiskowego domu pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - brak wsparcia psychologicznego dla pracowników socjalnych, - brak środka transportu do przewozu osób niepełnosprawnych, - brak środków finansowych na zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - brak środków finansowych na zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych (pielęgniarka środowiskowa) - brak centrum wolontariatu, - mała liczba szkół realizujących dożywianie,
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - nowe źródła finansowania np. Europejski Fundusz Społeczny, - współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, - środki pomocowe z PFRON, - wzrost aktywności społeczeństwa, - wykorzystanie wolontariatu do działań w sferze pomocy społecznej, - stabilne, spójne przepisy, 	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt małe środki finansowe na funkcjonowanie pomocy społecznej, - brak stabilnych przepisów administracyjno - prawnych dotyczących pomocy społecznej, - niepewność finansowa, - pauperyzacja społeczeństwa, - przestępczość, - uzależnienia, - choroby społeczne,

<ul style="list-style-type: none"> - zmiana kierunku działania, - stworzenie miejsc pracy, - szkolenia, - profilaktyka - dostosowanie stołówek szkolnych do realizacji dożywiania w szkołach, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak miejsc pracy, - likwidacja stanowisk i zakładów pracy, - wzrost liczby osób niepełnosprawnych, - wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych – zaburzenia psychiczne,
--	---

Część II

Gminna Strategia Integracji i Polityki Społecznej

Rozdział I

Zasady ogólne

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

1. Zadania pomocy społecznej

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu

i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,

- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnianie miejsc w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywanie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnianie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnianie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

2. Budżet

Bieżące funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zapewniają środki finansowe z budżetu gminy i państwa oraz środki pozyskiwane z innych źródeł.

Rozdział II

Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia

1. Cel strategiczny

Celem planowanych działań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku jest wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia. Adresatem programu są osoby bezrobotne z terenu gminy, które są klientami ośrodka pomocy społecznej i wykazują aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia.

2. Podstawowe założenia strategii

- 1) Budowanie sieci współpracy między instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów bezrobocia (Powiatowy Urząd Pracy).
- 2) Przeciwdziałanie uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej.
- 3) Rozwiązywanie problemu bezrobocia systemowo, z uwzględnieniem pomocy dla rodziny bezrobotnego.
- 4) Udzielania pomocy finansowej i zróżnicowanie form pomocy adresowanych do bezrobotnego zgodnie z zasadą indywidualizacji procesu pomagania.
- 5) Środki finansowe na pomoc materialną będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku stanowiąc będą ważny instrument służący kształtowaniu pożądanych postaw i zachowań bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- 6) Kontrakty określające zasady współdziałania będą podstawą pracy z bezrobotnym klientem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku.
- 7) Koordynatorami działań na rzecz bezrobotnych będą pracownicy socjalni.

3. Kierunki działania

- 1) Działania podejmowane w celu mobilizowania osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się.

W ramach tych działań podstawą pomocy stanie się kontrakt zawierany między bezrobotnym a ośrodkiem pomocy społecznej określający zasady współpracy oraz cele, do których należy zmierzać i uzależniać przyznanie pomocy finansowej od zaangażowania bezrobotnego w poszukiwanie zatrudnienia.

Innym wzmocnieniem aktywnej postawy będzie współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Koninie w sprawie prac interwencyjnych i robót publicznych oraz przygotowania zawodowego i odbywania stażu na podstawie skierowania z Powiatowego Urzędu Pracy, dla najbardziej aktywnych podopiecznych.

- 2) Działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia.

W zakresie tych działań planowane jest przeznaczenie środków finansowych, którymi dysponuje ośrodek, w pierwszej kolejności na ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców. Priorytetem stanie się więc zapewnienie dzieciom:

- w miarę możliwości i posiadanego zaplecza dożywiania dzieci w szkole,
- podstawowego wyposażenia do szkoły,
- możliwości uczestnictwa w zajęciach świetlic profilaktycznych,
- wypoczynek w okresie wakacyjnym.

Pomoc dla bezrobotnych nie może się ograniczać jedynie do świadczeń finansowych.

Konieczne jest także prowadzenie intensywnej pracy socjalnej, której celem będzie kształtowanie u bezrobotnych odpowiedzialności za swój los i umiejętności przystosowania się do samodzielnego życia w obecnej rzeczywistości. Ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia gospodarstwa domowego w nowej sytuacji, racjonalnego gospodarowania ograniczonymi środkami finansowymi oraz planowanie najbliższej przyszłości własnej rodziny.

- 3) Działania mające na celu zwiększenie skuteczności funkcji informacyjnej sprawowanej zarówno przez urząd pracy, jak i ośrodek pomocy społecznej dla osób bezrobotnych.

Właściwie przekazana informacja oraz wyjaśnienie bezrobotnemu jego sytuacji prawnej, uprawnień oraz warunków uzyskania określonych świadczeń, powoduje redukcję postaw roszczeniowych wśród klientów, daje podstawy do budowania w nich poczucia bezpieczeństwa, a także ułatwia im planowanie swoich działań.

- 4) Inne działania wynikające z rozeznanych potrzeb mające na celu pomoc osobom bezrobotnym.

4. Podmioty realizacji strategii

W realizacji przedsięwzięć wynikających ze strategii zaangażowane będą następujące instytucje:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Koninie,
- Urząd i Rada Gminy Kramsk,
- Gminne Centrum Informacji Europejskiej.

Rozdział III

Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale, ciężko chorych

1. Cel strategiczny

Celem strategicznym jest udzielanie wszechstronnej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem niepełnosprawności oraz długotrwałej, ciężkiej choroby.

2. Podstawowe założenia strategii

- 1) Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
- 2) Współpraca ze służbą zdrowia oraz z innymi instytucjami znającymi problem niepełnosprawności i długotrwałej choroby i podejmowanie kompleksowych działań.
- 3) Poprawa oferty świadczonych usług poprzez jej wzbogacenie i podniesienie poziomu usług.
- 4) Pozostawienie osób niepełnosprawnych i starszych jak najdłużej w środowisku zamieszkania.
- 5) Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym i chorym
- 5) Udzielanie pomocy finansowej w miarę posiadanych środków.

3. Kierunki działania

- 1) Stałe poradnictwo dla osób niepełnosprawnych.
Informowanie osób o możliwościach skorzystania ze środków lub pomocy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- 2) Udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym i chorym w działaniach mających na celu poprawę jakości życia i efektywne radzenie sobie ze stresem.
Możliwość skorzystania z pomocy prawnika i psychologa, informowanie o zrzeszaniu się osób niepełnosprawnych, przyznawanie dofinansowania na likwidację barier architektonicznych.
- 3) Uświadamianie społeczności lokalnej i władzom samorządowym skali problemu niepełnosprawności. Integrowanie społeczności lokalnej, pobudzanie świadomości społecznej.
- 4) Udzielanie pomocy finansowej, m.in. w celu likwidacji barier architektonicznych.
- 5) Pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny.

- 6) Współpraca w umieszczaniu podopiecznych w Zakładach Pielęgnacyjnych w Koninie i Turku.
- 7) Doskonalenie kadry zawodowej w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych.
- 8) W miarę potrzeb podejmowanie innych inicjatyw i działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 9) Zabezpieczenie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 10) Opracowywanie w miarę potrzeb programów w zakresie niepełnosprawności.

4. Podmioty realizacji

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie
- Urząd i Rada Gminy Kramsk
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych
- Zakład Pielęgnacyjny w Koninie i Turku.
- Ośrodki Zdrowia.

Rozdział IV

Pomoc na rzecz rodzin z dziećmi, w których występują problemy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

1. Cel strategiczny

Celem strategicznym jest propagowanie prawidłowego wzorca funkcjonowania rodziny.

2. Podstawowe założenia strategii

- 1) Pomoc rodzinom w przywróceniu ich prawidłowego funkcjonowania i zapobieganie jej rozpadowi.
- 2) Udzielanie pomocy finansowej na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.
- 3) Zawieranie kontraktów określających zasady współpracy z rodziną.

3. Kierunki działania

- 1) Pracownik socjalny opracowuje plan pracy z rodziną w celu wyjścia rodziny z sytuacji kryzysowej.

Pomoc w odbudowywaniu utraconych ról, umiejętności i wartości, takich jak: więź rodzinna, poczucie bezpieczeństwa, optymizm i wiara, że istnieje wiele realnych możliwości pokonania kryzysu.

- 2) Warunkowanie pomocy poprzez zawieranie kontraktów.
Uświadomienie klientom, że to oni są odpowiedzialni za rozwiązanie swojego problemu, a zadaniem pracownika jest stymulowanie i wspieranie podejmowanych przez nich działań. Pracownik socjalny podpisuje kontrakt dotyczący współpracy klienta z pracownikiem.
- 3) Współpraca pracowników socjalnych ze szkołą, pedagogiem szkolnym, w zakresie problemów w nauce, problemów bytowych, problemów wychowawczych.
- 4) Kontakt z sądem, kuratorami sądowymi i społecznymi nadzorującymi funkcjonowanie rodzin z dysfunkcją.
- 5) Kontakt z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Koninie.
- 6) Pomoc na rzecz dzieci:
  - pomoc finansowa i w naturze,
  - dożywianie dzieci,
  - organizowanie wypoczynku,
  - uczestnictwo w zajęciach profilaktycznych,
  - stypendia.
- 7) Pomoc na rzecz rodzin:
  - pomoc finansowa z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji rodziny,
  - pomoc w naturze,
  - praca socjalna.
- 8) Opracowywanie programów w miarę potrzeb na rzecz społeczności lokalnej.
- 9) Doskonalenie systemu informowania o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby potrzebujące. Stworzenie takiej informacji umożliwi między innymi współpracę z innymi instytucjami pomocowymi, a także wypracowanie wspólnych działań.
- 10) Specjalizacja pracowników socjalnych, która pozwoli na kompleksową i profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi.
- 11) Budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ofiar przemocy i wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.

4. Podmioty realizacji

W realizację strategii zaangażowane będą następujące instytucje:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku
- Urząd i Rada Gminy w Kramsku
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koninie
- Sąd: Sędziowie i Kuratorzy Rodzinni
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie
- Szkoły i pedagodzy szkolni

- Policja.

Rozdział V

Pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemami uzależnień

1. Cel strategiczny

Współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami pomagającymi osobom uzależnionym i ich rodzinom poprzez doskonalenie form pracy z tymi osobami w celu ich mobilizacji do podjęcia leczenia odwykowego oraz ochrona dzieci przed skutkami alkoholizmu rodziców.

2. Podstawowe założenia strategii

- 1) Wielokierunkowa, kompleksowa pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom.
- 2) Kreowanie i propagowanie modelu trzeźwego stylu życia.
- 3) Umożliwienie świadomego wyboru trzeźwego życia przez dzieci, młodzież i dorosłych.
- 4) Zawieranie kontraktów przez pracowników socjalnych z osobami uzależnionymi, które mają na celu przerwanie procesu degradacji tych osób.

3. Kierunki działania

- 1) Zaspokojenie potrzeb socjalnych dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażenia w niezbędne artykuły szkolne i odzież, opłacanie wypoczynku w okresie letnim i zimowym i innych, według potrzeb.
- 2) Udzielanie informacji o możliwościach uzyskania profesjonalnej pomocy w innego rodzaju placówkach.
- 3) Motywowanie osób mających problem z alkoholem do leczenia odwykowego.
- 4) Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kramsku oraz z innymi instytucjami zajmującymi się problemami uzależnień (placówki odwykowe, grupy pomocowe, kuratorzy sądowi, poradnie, placówki oświatowe).
- 5) Szkolenia dla pracowników socjalnych w zakresie doskonalenia pracy z rodziną, w której występuje problem uzależnień.
- 6) Opracowywanie, w miarę potrzeb, programów w tym zakresie.

4. Podmioty realizacji

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Koninie
- Oddział Terapii Leczenia Uzależnień w Koninie.

Rozdział VI

Pomoc skierowana do bezdomnych

1. Cel strategiczny

Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności, powrót do społeczeństwa oraz pomoc rzeczowa osobom bezdomnym z terenu gminy.

2. Podstawowe założenia strategii

- 1) Wielokierunkowa, kompleksowa pomoc osobom bezdomnym
- 2) Zawieranie kontraktów przez pracowników socjalnych z osobami bezdomnymi

3. Kierunki działania

- 1) Współpraca z Noclegownią dla Bezdomnych w Koninie
- 2) Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi bezdomnością. Pomoc rodzinom najuboższym poprzez aktywizowanie do podjęcia pracy, udzielanie pomocy w załatwianiu formalności związanych ze staraniem się o dodatek mieszkaniowy.
- 3) Pomoc rzeczowa i finansowa.
- 4) Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy.

4. Podmioty realizacji

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kramsku
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Urząd i Rada Gminy w Kramsku.

Rozdział VII

Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Cele strategiczne programów:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz związanych z narkomanią i zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują.
2. Ulepszenie sposobów radzenia sobie z problemami aktualnie występującymi w gminie spowodowanymi patologiami społecznymi.
3. Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym .
4. Zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania patologiom społecznym.

5. Zmniejszenie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszenia prawa i porządku publicznego.
6. Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego, przemocy i zaniedbań wychowawczych.
7. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz profilaktyki związanej z narkomanią.
8. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.

Kierunki działania:

1. Przeprowadzenie szkoleń wyższego stopnia dla członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania patologiom społecznym.
2. Racjonalne i elastyczne ograniczenie dostępu do alkoholu oraz kontrolowanie podmiotów działalności gospodarczej związanej ze sprzedażą i konsumpcją napojów alkoholowych pod względem jej zgodności z obowiązującymi przepisami.
3. Profilaktyczne oddziaływanie na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia psychicznego, fizycznego i trzeźwości.
4. Rozpowszechnianie profilaktycznych programów informacyjnych i psychoedukacyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin.
6. Udzielanie rodzinom, u których występują problemy alkoholowe oraz problemy związane z narkomanią, pomocy psychospołecznej, prawnej w szczególności przed przemocą w rodzinie.
7. Współdziałanie z Posterunkiem Policji, szkołami, ośrodkiem zdrowia z terenu gminy oraz z ośrodkami interwencji kryzysowej.
  - I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkomanii.
    1. Współdziałanie w finansowaniu zajęć terapeutycznych prowadzonych w Poradni Odwykowej w Koninie, do której są kierowani mieszkańcy naszej gminy.
    2. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych np. czasopisma, broszury i ulotki dotyczące problemów alkoholowych, problemów związanych narkomanią i innych patologii społecznych.
    3. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii oraz ich rodzin.

4. Doksztalcanie os6b pracuj6cych w punkcie konsultacyjnym.
  5. Doksztalcanie cz6onk6w Komisji Rozwi6azywania Problem6w Alkoholowych.
  6. Dofinansowanie oboz6w terapeutycznych prowadzonych wedlug okre6lonego programu terapeutycznego przez specjalist6w w zakresie terapii uzale6nien od alkoholu oraz problem6w zwi6zanych z narkomani6.
- II. Udzielenie rodzinom, w kt6rych wyst6puje problem alkoholowy problemy narkomanii pomocy psychosp6lecznej i prawnej, a w szczeg6lno6ci ochrony przed przemoc6 w rodzinie.
1. Wsp6lpraca z innymi jednostkami samorz6du terytorialnego odno6nie przeciwdzia6ania problemom alkoholowym i narkomanii oraz przemocy domowej.
  2. Organizowanie dy6ur6w i dzia6an interwencyjno-wspieraj6cych dla os6b dotkni6tych przemoc6 w rodzinie.
  3. Kierowanie ofiar przemocy w rodzinie na konsultacje do specjalist6w.
  4. Zorganizowanie szkolenia nauczycieli – realizator6w program6w profilaktyki szkolnej dotycz6cej problematyki alkoholowej, narkomanii oraz w zakresie przeciwdzia6ania przemocy domowej.
  5. Organizowanie spotka6n rodzin z problemem alkoholowym i narkomani6 z terapeutami, psychologami, duszpasterstwem trze6wo6ci.
  6. Wsp6lpraca z Gminnym O6rodkiem Pomocy Spo6lecznej w Kramsku w zakresie prowadzenia sta6ego monitoringu zjawisk, wydarzen, wykroczen pope6nianych w zwi6zku ze spo6yciem alkoholu, u6ywaniem narkotykw6 i przemoc6 w rodzinie.
- III. Prowadzenie profilaktycznej dzia6alno6ci informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwi6azywania problem6w alkoholowych i przeciwdzia6ania narkomanii.
1. Organizowanie i prowadzenie na terenie plac6wek o6wiatowych gminy program6w profilaktycznych.
  2. W66czenie zagadnien wychowania w trze6wo6ci i zapobiegania narkomanii do program6w pracy wychowawczej w szko6ach.
  3. Finansowanie dzia6alno6ci Światlicy Profilaktyczno- Wychowawczej w zakresie:
    - doposa6zenia swiatlicy w sprz6t i pomoce niezbedne do jej funkcjonowania,
    - prowadzenia zaj6c profilaktycznych i opieku6czo - wychowawczych dla dzieci i m6dziejy,
    - organizowania spotka6n grupy AA,

- organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi z rodzin dotkniętych patologiami społecznymi,
  - prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
  - prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych patologiami społecznymi na obozach i turnusach terapeutycznych.
  5. Prowadzenie kursów i programów profilaktycznych dla rodziców, dotyczących rozwijania umiejętności rozmawiania z dziećmi na tematy alkoholu, narkomanii i problemach z tym związanych.
  6. Prowadzenie kursów i szkoleń dla nauczycieli pracujących w szkołach, gimnazjach i świetlicy socjoterapeutycznej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  7. Podjęcie działań mających na celu kreowanie właściwych postaw dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem postawy psychicznej i fizycznej.
  8. Zaopatrzenie i dystrybucja materiałów edukacyjnych.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.

1. Współpraca z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami, których statutowym obowiązkiem jest prowadzenie działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.
2. Współorganizowanie i dofinansowanie imprez w zakresie w/w, organizowanych przez Ośrodek Upowszechniania Kultury w Kramsku oraz Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Kramsku.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Prowadzenie kontroli placówek handlowych i gastronomicznych na terenie Gminy Kramsk prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Szkolenie podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

VI. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

1. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia na terenie Gminy Kramsk gminnego centrum integracji społecznej.

VII. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Podjęcie działań w zakresie pracy socjalnej celem ustalenia ilości osób, rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i dotkniętych ubóstwem.
2. Współpraca z osobami, rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym dotkniętych ubóstwem w formie pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Rozdział VIII

Podejmowanie innych inicjatyw i działań na rzecz środowiska, monitoring

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2008-2018 będzie podstawą długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania.

Prowadzenie monitoringu oraz ocena realizacji jego celów i kierunków przyjętych w strategii pozwoli na wprowadzenie zmian w programach rozwoju, poprzez podejmowanie stosownych decyzji w zależności od potrzeb społecznych i możliwości ekonomicznych.

"Strategia" jest dokumentem otwartym i będzie aktualizowana wraz ze zmianami problemów społecznych i gospodarczych oraz będzie służyła wyrównywaniu szans i stwarzała możliwości poprawy życia każdego mieszkańca naszej gminy. W sposobie jej realizacji znajdują odzwierciedlenie ogólne zasady polityki społecznej tj.:

- pomocniczość,
- solidaryzm,
- sprawiedliwość i równy dostęp,
- współodpowiedzialność podmiotów,
- aktywne uczestnictwo obywateli i partnerstwo,
- uniwersalizm i selektywność w wyborze celów i działań,
- promowanie profilaktyki przed interwencją,
- ciągłość działania,
- jawność i przejrzystość działania podmiotów.

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależeć będzie od monitoringu ewaluacji oraz budowy programów celowych rozwijających przyjęte cele operacyjne.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o godność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Przygotowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2018 jest zgodna z wymogami ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, a w szczególności z artykułem 17 ust. 1 pkt. 1.

Projekt Strategii został opracowany przez Panią Andżelikę Łoś Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku oraz pracowników socjalnych Panią Monikę Dębińską i Panią Monikę Lazarek.

Wybrane materiały źródłowe

1. Strategia Rozwoju Gminy Kramsk na lata 2005-2017
2. Wojewódzka Strategia Rozwoju Pomocy Społecznej
3. Dane informacyjne i statystyczne Urzędu Gminy w Kramsku
4. Dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kramsku
5. Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Koninie
6. Dane statystyczne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie
7. Dane statystyczne Posterunku Policji w Kramsku
8. Dane statystyczne NZOZ w Kramsku
9. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2007
10. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2008-2012.